

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Łomża, gub. łomżyńska Królestwa Kongresowego, Cesarstwo Rosyjskie; obecnie Polska

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum 13 Biełozierskiego im. hrabiego feldmarszałka Lassi pułku piechoty (Музей 13-го пехотного Белозерского генерал-фельдмаршала графа [Ласси](#) полка)

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum państwowe (wojsko)

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum państwowe (wojsko), zlokalizowane w jednym z pokojów kasyna oficerskiego w koszarach pułku w Łomży; zawierało pamiątki pułkowe, w tym sztandary, medale, fotografie, książki i dokumenty, umundurowanie i uzbrojenie, dzieła sztuki.

Daty działalności / zakres czasowy:

6 XII 1908 – 1915 (?). **Formalnie do 1918 r. (Спиридонова Т.П., Музеи войсковых частей, s. 230).**

Dostępność

Codziennie od 1 IX do 1 V, czyli w okresie, gdy pułk przebywał w koszarach na kwaterach zimowych. Zapewne dostępność **ograniczona** (kadra pułku, rodziny wojskowych i goście).

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Komemoracyjna, patrymonialna

Rodzaj pamięci

Narodowościowa/ rosyjska

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Historia/ pamiątki historyczne, broń, dokumentacja

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Nie istnieje	Pokój w kasynie oficerskim w koszarach pułku w Łomży
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	X	Brak danych
GODZINY OTWARCIA	X	Brak danych

DYREKTORZY	X	Edward Marcinowicz Mierzejewski (Эдуард Мартынович Мержеиовский)
ZARZĄDCA	X	
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	X	Zaadaptowane pomieszczenie

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Nie stwierdzono

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Brak konkretnych danych co do tego muzeum.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Jednostka wojskowa i ewentualnie obszar jej funkcjonowania.

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Inicjatorem założenia muzeum był podpułkownik Edward Marcinowicz Mierzejewski (Эдуард Мартынович Мержеиовский)

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Od założenia muzeum w XII 1908 r. (stan na 1912 r.) podpułkownik Edward Marcinowicz Mierzejewski (Эдуард Мартынович Мержеиовский). Dla późniejszego okresu brak danych.

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Brak informacji.

Szczegółowa historia instytucji

Dn. 6 XII 1908 r. zgłoszona przez podpułkownika Edwarda Mierzejewskiego inicjatywa założenia muzeum z okazji obchodzenia przez pułk 200-rocznicy powstania.

Umieszczone placówki (stan na 1912 r.) w jednym z pokoi kasyna oficerskiego w koszarach jednostki w Łomży. Jeszcze w 1912 r. nie posiadało opracowanych zasad funkcjonowania („правила музея”). Istniał za to w tym czasie rękopiśmienny inwentarz obiektów napływających do placówki. W 1912 r. ukazuje się krótki opis muzeum, stanowiący podstawę wiedzy o placówce. Oprócz informacji o rękopiśmiennym katalogu itd., dowiadujemy się z niego, że muzeum było utrzymywane ze składki oficerów w wys. 25 kopiejek miesięcznie..

Według wszelkiego prawdopodobieństwa w trakcie I wojny światowej dzieliło losy pułku.

Nie jest jasne czy zbiory trafiły do depozytu w Artyleryjskim Historycznym Muzeum w Petersburgu, czy też znalazły się w innym miejscu, gdyż wiemy, że zdarzało się i tak, i tak.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Według opracowania z 1912 r., w rękopiśmiennym katalogu zgromadzonych w muzeum obiektów były one pogrupowane w 10 „oddziałów”: I oddz. „Sztandary i carskie gramoty”; II oddz. „Odznaczenia bojowe”; III oddz. „Medale i żetony”; IV oddz. „Umundurowanie”; V oddz. „Portrety fotograficzne i grupy”; VI oddz. „Materiały do zestawienia historii pułku”; VII oddz. „Jubileuszowe podarki dla pułku”; VIII oddz. „Monety”; IX oddz. „Statuty i instrukcje”; X oddz. „Różne przedmioty”.

Opublikowany w 1912 r. opis został jednak sporządzony wg schematu opracowanego przez B. Adamowicza, z wyodrębnieniem 11 kategorii muzealiów: I oddz.: pod 4 num. kat. umieszczone 2 sztandary i 2 gramoty Mikołaja I; II oddz.: srebrne puchary dla wspólnego picia, kubki, zegarki itp., bez wyszczególnienia num. katalog.; III oddz.: pod 21 num. katalog. srebrne i brązowe medale, krzyże (w tym np. za zdobycie Paryża w 1814 r., za obronę Sewastopola w 1855 r., za stłumienie powstania styczniowego) oraz monety (najstarsze z 1682 i 1683 r.); IV oddział: pod 11 num. katalog. repliki historycznych mundurów używanych przez pułk wykonanych z okazji jubileuszu 200-lecia istnienia w 1908 r. Poza tym podane bez num. katalog. karabiny i rewolwery; V oddz.: brak przedmiotów; VI oddz.: pod 1 num. katalog. srebrny młotek z 1808 r. do przytwierdzania sztandaru; VII oddz.: pod jedynym num katalog. portret fedmarszałka Lassi (Lacy, de Lacy) oraz podane bez numerów portrety oficerów z ostatnich (stan na 1912 r.) 50 lat, fotografie grup oficerów z pocz. I. 80 XIX w., album jubileuszowy z 1908 r. i in.; VIII oddz.: podane pod 2 num. katalog. książki E. M. Mierzejewskiego o historii pułku. Bez num. statuty wojskowe i inne; IX – XI oddz.: brak obiektów.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Brak

Strategia pozyskiwania zbiorów

Za małymi wyjątkami dary oficerów pułku

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Brak szczegółowych danych (oficerowie pułku).

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Brak danych

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

Brak danych.

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Zdecydowana większość przedmiotów ekspozycyjnych w pokoju w kasynie oficerskim. Historyczne sztandary pułku przechowywane w cerkwi pułkowej, zaś najcenniejsze dokumenty w pułkowym skarbcu.

Wystawy czasowe

Brak danych.

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Istniał rękopiśmienny inwentarz obiektów trafiających do placówki. Jego losy nie są znane.

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Nie stwierdzono.

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Brak danych.

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Brak danych.

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Brak danych.

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

- Адамович Б.В., *Полковые музеи*, [w:] idem, *Опись музея лейб-гвардии Кексгольмского императора австрийского полка*, Варшава 1907, s. V–XII [riewodruk: „Русский инвалид” 1900, nr 255 (24 XI), s. 2–3) .
- Александрова Н.В., *Российские военные музеи в первой трети XX в.: из истории орг. и деятельности* : дис. ... канд. ист. наук, Москва 1997, s. 76–79.
- Іванюк О., *Полкові музеї у наддільрянській Україні в XIX – на початку XX ст.*, „Київські історичні студії. Науковий журнал” 2017, nr 2 (5), s. 42–43.
- Котков В. М., *Полковые музеи и музеи военно-учебных заведений русской армии в XIX-начале XX вв.*, Санкт-Петербург 2018.
- Mashtalir V., *Preconditions of origin at the beginning of the XX century museums of military units and ukrainian component in the regimental museums of the Russian Empire Army*, „Східноєвропейський історичний вісник”, вип. 8, 2018, s. 56, 70.
- *Обозрение предметов военной старины*, Отдел I: *Музеи войсковых частей*, Выпуск I. Издание Московского отдела Императорского Русского военно-исторического общества, под редакцией действительного члена общества Н. А. Маркса, Москва 1912, s. 31–33.
- Панченко А.М., *Полковые музеи русской армии: от офицерских библиотек к библиотекам музеев*, „Вестник ТГУ. Культурология и искусствоведение” 2014, nr 2 (14), s. 93 – 94.
- *Пособие для составления полковых историй и устройства музеев*, составил Григорович А. И. , Санкт-Петербург 1906, s. 149.
- Спиридонова Т.П., *Музеи войсковых частей в дореволюционной России. Становление и историко-культурное значение*: дис. ... канд. истор. наук, Москва 2005, s. 254.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Brak

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Nie zlokalizowano

Ciekawe cytaty

Brak

UWAGI:

Brak

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Dariusz Dąbrowski

Data sporządzenia karty:

--

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

Warszawa, BUW, XII 2017

Petersburg, Wojskowo-Historyczne Muzeum Artylerii, Wojsk Inżynieryjnych i Łączności, IV 2018

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	

DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	